

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра економіки, підприємництва та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та фінансів

Павло ЗАХАРЧЕНКО
“31” січня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Факультет гуманітарно-економічний

Бердянськ, 2020

Робоча програма «Бюджетна система» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (скорочений термін навчання).

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

Розробники: Оксана ГОРПИНИЧ кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки, підприємництва та фінансів

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» та схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та фінансів.

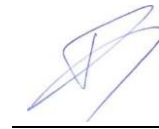
від “31” січня 2020 року (протокол № 11)

Завідувач кафедри

(підпис)

Павло ЗАХАРЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Михайло ГРИЦЕНКО
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		2019-2020	
Загальна кількість годин – 60		Семестр	
Мова навчання: українська		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: Бакалавр	Лекції	
		12 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		36 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 67%

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Бюджетна система» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом навчальної дисципліни є фінансово-економічні відносини, що виникають в процесі формування доходів та здійснення видатків бюджету, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Метою опанування навчальної дисципліни «Бюджетна система» є вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство.

Основними завданнями дисципліни «Бюджетна система» є засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави, бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи, державного кредиту та управління державним боргом; методів і джерел формування доходів бюджету, напрямів і форм фінансування видатків, оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків на реалізацію функцій держави.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	загальні	ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
2.	спеціальні	СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
		СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
		СК12. Здатність здійснювати поточне та перспективне фінансове планування (у т.ч. діяльності курортно-рекреаційних закладів, курортно-рекреаційних територій).	ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти функціонування бюджетної системи держави

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Змістовий модуль 2. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика

Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Модуль 2

Змістовний модуль 3. Доходи та видатки державного бюджету

Тема 5. Система доходів бюджету

Тема 6. Система видатків бюджету

Змістовний модуль 4. Фактори, пропорції та чинники розподілу доходів та видатків між бюджетами.

Тема 7. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Тема 8. Організація виконання бюджету за доходами та видатками та особливості складання бюджетної звітності

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усь-ого	у тому числі					Усь-ого	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти функціонування бюджетної системи держави												
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	7	2				5						
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	7		2			5						
Разом за змістовим модулем 1	14	2	2			10						
Змістовий модуль 2. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика												
Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	8	2	2			4						
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	16	4	4			8						
Разом за модулем 1	30	6	6			18						
Модуль 2												
Змістовний модуль 3. Доходи та видатки державного бюджету												
Тема 5. Система доходів бюджету	7	2	2			3						
Тема 6. Система видатків бюджету	7	2	2			3						
Разом за змістовим модулем 3	14	4	4			6						
Змістовний модуль 4. Фактори, пропорції та чинники розподілу доходів та видатків між бюджетами.												
Тема 7. Міжбюджетні відносини і	8	2				6						

система бюджетного вирівнювання												
Тема 8. Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання	8		2			6						
Разом за змістовим модулем 4	16	2	2			12						
Разом за модулем 2.	30	6	6			18						
Усього годин:	60	12	12			36						

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Тема 1.	Сутність, призначення і роль бюджету держави	2	
Тема 2.	Бюджет як основний фінансовий план держави		
Тема 3.	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2	
Тема 4.	Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	2	
Тема 5.	Система доходів бюджету	2	
Тема 6.	Система видатків бюджету	2	
Тема 7.	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	2	
Тема 8.	Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання		
РАЗОМ:		12	

6. Теми практичних (семінарських) завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Тема 1.	Сутність, призначення і роль бюджету держави		
Тема 2.	Бюджет як основний фінансовий план держави	2	
Тема 3.	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2	
Тема 4.	Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	2	
Тема 5.	Система доходів бюджету	2	
Тема 6.	Система видатків бюджету	2	
Тема 7.	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання		
Тема 8.	Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання	2	
РАЗОМ:		12	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
	<i>Не передбачені</i>		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1.	Теоретичні аспекти функціонування бюджетної системи держави	5	
Тема 2.	Стан бюджету і фактори що на нього впливають	5	
Тема 3.	Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика	4	
Тема 4.	Методи та джерела формування доходів бюджету	4	

Тема 5.	Склад, структура та динаміка видатків Державного бюджету України.	3	
Тема 6.	Фактори, пропорції та чинники розподілу доходів та видатків між бюджетами.	3	
Тема 7.	Система бюджетного фінансування	6	
Тема 8.	Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання.	6	
РАЗОМ:		36	

9. Індивідуальні завдання

З дисципліни «Бюджетна система» студенти виконують індивідуальне-навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) у вигляді опрацювання основної та додаткової літератури та підготовки повідомлень або реферативної роботи за обраними темами. Заслуховування та обговорення рефератів відбувається на практичних заняттях, що поширює знання студентів по окремим теоретичним і практичним питанням. Крім того, об'єктом індивідуальної роботи є відповіді на тестові питання і ознайомлення з матеріалом, який не може бути опрацьований на практичних заняттях з причин обмеженого часу аудиторних занять.

10. Методи навчання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

Словесні методи навчання: евристичний (запитальний) – бесіда; акроматичний (викладацький) – пояснення, розповідь, лекція, інструктаж (вступний, поточний, заключний) робота з підручником, навчальним посібником.

Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи навчання: вправи, практичні, графічні, дослідні роботи.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи формування пізнавальних інтересів студентів: метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід студентів; метод пізнавальних ігор; метод створення відчуття успіху в навчанні; еврика (передбачає створення умов, за яких студент, виконуючи навчальне завдання, несподівано для себе доходить висновку, який розкриває раніше йому невідомі можливості); навмисна помилка, або «допоможи мені» (диспут, навчальна дискусія).

Метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні - передбачає показ студентам суспільної та особистої значущості учіння; висунення вимог, дотримання яких означає виконання ними свого обов'язку; привчання їх до виконання вимог; заохочення до сумлінного виконання обов'язків; оперативний контроль за виконанням вимог і в разі потреби - вказівки на недоліки та зауваження.

11. Засоби оцінювання

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння

здобувачами вищої освіти навчального матеріалу за темами, змістовими модулями навчальної дисципліни та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни і здійснюється викладачами впродовж семестру.

Підсумковий контроль полягає в оцінюванні рівня досягнення компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми та включає семестровий контроль і підсумкову атестацію здобувача вищої освіти.

Узагальнені критерії оцінювання:

- «відмінно/А», 90 - 100 балів - здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- «добре/В», 78 - 89 балів - здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «добре/С», 65 - 77 балів - здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «задовільно/Д», 58 - 64 бали - здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «задовільно/Е», 50 - 57 бали - здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «незадовільно/FX», 35 - 49 балів - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

- «незадовільно/F», 1 - 34 бали - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

								Сума
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	ЗМ 8	
10	10	10	15	15	15	15	10	100

	Кількість балів					
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Інд. робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7

Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1		0-5		0-5		0-10
Тема 2		0-5		0-3	0-2	0-10
Разом за змістовним модулем 1		0-10		0-8	0-2	0-20
Змістовий модуль 2.						
Тема 3		0-5		0-3	0-2	0-10
Тема 4		0-5		0-5	0-5	0-15
Разом за змістовним модулем 1		0-10		0-8	0-7	0-25
Разом за модулем 1		0-20		0-16	0-9	0-45
Модуль 2						
Змістовий модуль 3.						
Тема 5		0-5		0-5	0-5	0-15
Тема 6.		0-5		0-5	0-5	0-15
Разом за змістовним модулем 3		0-10		0-10	0-10	0-30
Змістовий модуль 4.						
Тема 7		0-5		0-5	0-5	0-15
Тема 8		0-5		0-5		0-10
Разом за змістовним модулем 4		0-10		0-10	0-5	0-25
Разом за модулем 2		0-20		0-20	0-15	0-55
Разом за змістовні модулі		0-40		0-36	0-24	0-100
Всього (залік)						0-100

Загальна підсумкова оцінка проводиться у вигляді заліку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік, якщо здобувач набрав недостатню кількість балів на протязі семестру.

До відомості обліку поточної і підсумкової успішності заносяться сумарні результати в балах з урахуванням вимог, що викладені вище.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS.

Кількість набраних балів	Система ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (дуже добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Програма нормативної навчальної дисципліни «Бюджетна система»
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетна система»
3. Тексти лекцій
4. Завдання та методичні вказівки до практичних занять.
5. Завдання та методичні вказівки до виконання самостійної роботи.
6. Рекомендована література.
7. Питання для самоперевірки.
8. Питання до підсумкового контролю.
7. Електронні ресурси.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бескид Й. М. Теоретичні підвалини дослідження суті державного бюджету України. / Й. М. Бескид / Фінанси України. № 1. — 2008. — с. 16.
2. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки / Пер. з нім. СІ. Терещенко, О.О. Терещенка.// -К.: Либідь, 2000. - 654 с.187
3. Бюджетний кодекс України станом на 4 квітня 2013 року № 163-VII // [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України // Законодавство України – Режим доступу до закону: <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. – 871 с.
5. Васютинська Л. А. Сутність і проблеми підвищення ефективності видатків бюджету / Л. А. Васютинська // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / гол. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2009. – Вип. 35. - С. 34-39.
6. В'ячеслав Алексєєв, Ольга Андрусь, Марина Вербицька та ін./ Основи економічної теорії: Навч. посібник/ В.Алексєєв, О.Андрусь, М.Вербиць Авт. кол.//: . - К.: Каравела, 2007. - 447 с.
7. Вишнівська Н.В. Напрями підвищення ефективності вітчизняної системи міжбюджетних відносин / Н.В. Вишневська // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2012. – №3. – С. 43-47.
8. Ганіч А. Є. Суть державного бюджету та його вплив на соціально-економічний розвиток України / А. Є. Ганіч // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.6. – С. 180–184
9. Долішній М. І. Актуальні проблеми формування регіональної політики в Україні / М. І. Долішній // Регіональна економіка. – 2009. – №3. – С.9-17., с. 14

10. Загорський В., Вовчак О. та ін. / Фінанси В. Загорський, О. Вовчак // : Навчальний посібник - К.: Знання, 2006. - 247 с.
11. Запатріна І. В. Бюджетне регулювання економічного зростання: Автореф. дис. д-ра економ. наук / І. В. Запатріна // - К., 2008. - С. 27
12. Каспрук А.Ю. Доходи місцевих бюджетів: проблеми забезпечення та резерви збільшення / А.Ю. Каспрук // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – 2012. – Випуск 9 (33). – Ч. 2. – С. 129-137.
13. Куценко Т.Ф. Бюджетно-податкова політика: Навч. - метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Т.Ф. Куценко. // – К.: КНЕУ, 2008. – с. 78 - 89 .
14. Лисяк Л.В. Бюджетна політика активізації інвестиційної діяльності в Україні / Л.В. Лисяк // Економічний форум. – 2011. – №2. – www.nbuv.gov.ua
15. Луніна І. Політичні та економічні фактори зміни рівня державних видатків / І. Луніна // Економіка України [Текст]. — 2013. — № 6. — С. 13.

Допоміжна:

16. Мацюра, С. І. Трансфери в системі міжбюджетних відносин / С. І. Мацюра // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №5. – С.223-229.
17. Мельничук С. Державному бюджету економічне обґрунтування / С. Мельничук // Фінанси України. – 2006. - №6. – С.14-27.
18. Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник : у 3 томах / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устинко, С. І. Юрій ; за заг. ред. С. В. Мочерного.// – Львів : Світ, 2005. – Т. 1. – 616 с.
19. Нижник Н. Бюджетна політика як складова соціально-економічного розвитку країни / Н. Нижник. // Вісн. Київ. нац. торг.- екон ун-ту. — 2010. — № 5. — С. 5–15.

15.Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Верховної Ради України	http://www.rada.gov.ua
2. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І.Денисенка НТУ"КПІ"	http://www.libreri.ntu-kpi.kiev.ua
3. Національна бібліотека України імені В.І Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua
4. Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua
5. Одеська державна наукова бібліотека ім. М.Горького	http://www.ognb.odessa.ua
6. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Короленка	http://korolenko.kharkov.com
7. Міністерство фінансів України	http://edu.minfin.gov.ua/
8. Аудиторська Палата України	http://www.apu.com.ua